

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens Quæstiones à XXVII. vsque ad LXIV. & à Quæstione CVI.
vsque ad CXIV.

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1620

Angelos promeritos fuisse beatitudinem. c. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81000)

Angelorum. Sed anima à corpore separata, si habeat meritum beatitudinis, statim beatitudinem consequitur, nisi aliud sit impedimentum. Ergo pari ratione & angelus. Sed statim in primo actu charitatis habuit meritum beatitudinis. Ergo cum in eo non esse aliquod impedimentum, statim ad beatitudinem peruenit per solum vnum actum meritorium.

Respondeo dicendum, quod angelus post primum actum charitatis quo beatitudinem meruit, statim beatus fuit. Cuius ratio est, quia gratia perficit naturam secundum modum naturæ, sicut & omnis perfectio recipitur in perfectibili secundum modum eius. Est autem hoc proprium naturæ angelicæ, quod naturalem perfectionem non per discursum acquirit, sed statim per naturam habeat, sicut supra ostensum est. Sicut autem ex sua natura angelus habet ordinem ad perfectionem naturalem, ita ex merito habet ordinem ad gloriam. Et ita statim post meritum in angelo fuit beatitudo consecuta. Meritum autem beatitudinis non solum in angelo, sed etiam in homine esse potest per vnum actum, quia quodlibet actu charitate informato homo beatitudinem meretur. Vnde relinquitur quod statim post vnum actum charitate informatum angelus beatus fuit.

Ad primum ergo dicendum, quod homo secundum suam naturam non statim natus est ultimam perfectionem adipisci, sicut angelus: & ideo homini longior via data est ad merendum beatitudinem, quam angelo.

Ad secundum dicendum, quod angelus est supra tempus rerum corporalium. Vnde instantia diuersa in his quæ ad angelos pertinent, non accipiuntur nisi secundum successionem in ipsorum actibus. Non autem potuit simul in eis esse actus meritorius beatitudinis & actus beatitudinis, qui est fructio, cum vnus sit gratiæ imperfectæ, & alius gratiæ consummatæ. Vnde relinquitur, quod oportet diuersa instantia accipi: in quorum vno meruerit beatitudinem, & in alio fuerit beatus.

Ad tertium dicendum, quod de natura angeli est quod statim suam perfectionem consequatur ad quam ordinatur. Et ideo non requiritur nisi vnus actus meritorius, qui ea ratione medium dici potest: quia secundum ipsum angelus ad beatitudinem ordinatur.

CONCLVSIO est affirmans. Circa hos duos articulos ea, quæ difficilia sunt, sequi examinabimus.

ARTIC. V.

DISPV. CCXXIX.

Vtrum Angelus post actum meriti, an post plures beatitudinem consequutus fuerit.

Angelos promeritos fuisse beatitudinem. cap. 1.

Angelos per opera sequentia beatitudinem cum suis promeritos, senserunt Magister, & alij. cap. 2.

Præcedens opinio refutatur. cap. 3.

Simul duratione Angelos fuisse beatos & meruisse suam beatitudinem multi alij Scholastici docuerunt. cap. 4.

Varijs modis præcedens opinio explicatur & defenditur. cap. 5.

Quid de hac re sentiant Caietanus & alij. cap. 6.

Posterior pars præcedentis opinionis requiritur. cap. 7.

Aliæ Theologorum opiniones. cap. 8.

Ferrariensis sententia. cap. 9.

Probabilior opinio. cap. 10.

Confirmatur præcedens sententia. cap. 11.

CAPVTL

Angelos promeritos fuisse beatitudinem.

ANtequam procedamus ad disputandum id, quod in controuersia apud Scholasticos positum est præmittere oportet, Angelos vere fuisse promeritos suam beatitudinem, quod nullus hactenus negare ausus fuit: id vero expresse docuit S. Thom. in art. 1. & recentiores Theologi cum Caietano. ibidem. & Scholastici omnes loca in inferius allegandis. Fuit quoque expressa Augustini sententia lib. de correctione & gratia cap. 11. post medium, ubi inquit, bonos angelos stultis, alijs cadentibus: & huiusmodi mansionis debitam mercedem recipere meruisse, tantam scilicet beatitudinis plenitudinem, quæ eis certissimum sit, semper se in illa mansuros. Hoc autem sequitur ex sententia, quam sequuti sumus disput. 23. tempore angelo non fuisse in beatitudine creatos. Nec minus aut magis certum esse debet, angelos meruisse beatitudinem, quam in ea creatos non fuisse: si enim creati essem in beatitudine, illam mereri non potuissem. Si autem in beatitudine creati non fuerunt, cum postea illam fuerint adepti, unde de fide est, consequitur, illam meruisse, sicut homines: neque enim angelis, qui natura sua non sunt ita imbecilles, sicut hominibus non fuit meritis conceditur.

Adducit autem S. Doctor. art. 4. in argumento. Sed contra, ad confirmandam hanc veritatem illud Apocal. 21. *Mensura hominis, quæ est angelis, ubi Iohannes describit mensuram ciuitatis sanctæ quam viderat. Ex quo loco sic arguit, mensura illius ciuitatis eadem est in homine, & angelo, sed in homine mensura est meritum: ergo & in angelis. Verum hic sensus alienus omnino est à contextu capituli: cum enim dixisset Iohannes, cum, qui cum ipso loquebatur, mēsum fuisse ciuitatem, & mensuram fuisse cubitorum, ne aliquis existimaret, se hominem, qui cubitis mensus fuerat ciuitatem, subiungit, *Mensura hominis, quæ est angelis*: ac si diceret, licet ea mensura videatur esse hominis, tamen reuera erat angeli sub specie hominis mententia ciuitatem illam non mensura in intellectu, sed humana, quæ est cubitorum. Ita explicat hanc locum Areteas. Alij vero exponunt de Christo, qui simul*

homo erat, & Angelus magni consilij, & iusta mensura nempe sapientia sua meriebatur ciuitatem sanctam. Alij denique ita vt sensus sit, eodem modo Deus protegit statum hominis beati, sicut etiam angeli, nam mensura ciuitatis sancte eo loco videtur protectionem denotare. Deinde obseruandum est, falsum esse id, quod docuit Nicetas in orat. 42. Nazianz. quast. 2. in pascha, in illa verba, Et fieri, & speculatus sum, tractans enim illud Apoc. 12. Et audiui vocem magnam in celo dicentem, nunc facta est solus, & virtus, & regnum Dei nostri, & potestas Christi eius, inquit, facta esse salurem mudo visibili, & invisibili, id est Angeli. Explicans autem quamnam salus facta fuerit angelis, varios modos illius proponit primo vt nonnulli dicunt iuxta parabolam de oue perditam, quia quod per peccatum deerat celestium angelorum ex hominibus expletum est. Secundo vt angeli qui antea hoc habebant, vt ad malum moueri possent, quamuis agra & difficulter, post Christi resurrectionem iam ad malum moueri nequeant. Tertium alium modum assignat, qui in primum illum recidere videtur. Ille tamen secundus aperte falsus est, quia angeli ante Christi resurrectionem viderunt Dei essentiam, iuxta illud Matthaei 18. Angelorum semper vident faciem patris, &c. quem locum de clara visione essentiae diuinae intelligendum esse, probauimus disputatio. 27. cap. 5. contra Chrysostomum, & alios Graecos Patres, atqui clara Dei visio reddit beatos immobiles a bono in malum, ergo antequam Christus resurgeret a mortuis, angeli in bono fuerant confirmati. Quod si ex visionis clarae essentiae Dei non sequatur immobilitas illa, vt putat Scotus, de qua re dicemus 1. 2. q. 4. art. 4. saltem cum beatitudo aliunde hanc afferat immobilitatem, & angeli fuerint beati ante Christi Resurrectionem, sequitur, ante illam fuisse factos immobiles a bono in malum.

CAPVT II.

Angelos per opera sequentia beatitudinem suam
fuisse promeritos senserunt Magi-
ster, & alij.

Inter Scholasticos, qui plane senserunt, angelos promeritos fuisse suam beatitudinem, circa controuersiam non est, quo pacto illam meruerint. Quorum opiniones sigillatim persequi necesse est, vt tandem, quid nobis probetur, facilius explicemus. Prima igitur sententia sit Magistri qui in 2. distinct. 5. cap. ultimo docet angelos primum fuisse beatos, deinde per opera sequentia beatitudinem eam sibi promeruisse. Quam quidem sententiam sequutus est postea Amisiodorens. lib. 3. tractatu primo cap. 7. in principio, & ante medium, & in solutione cuiusdam rationis probabilemque putat Albertus in 3. dist. 8. a. 4. pro ea quoque refert Marfilus Praepositum. Porro opera sequentia beatitudinem, quibus Angeli eam promeriti sunt, dicit esse ministeria in gratiam hominum ex obedientia Dei exhibita. Quae quidem opinio probari potest primo ratione Alberti, quae est huiusmodi: Opera, quae sequuntur ex gratia possunt mereri ipsam gratiam, a qua procedunt, vt expresse etiam sentit Alexan. 1. p. q. 28. n. 3. art. 3. sicut militi dari potest equus propter bonum vsum futurum equi, quem rex sperat ab eo, ergo opera etiam sequuta beatitudinem esse potuerunt ab angelis merita beatitudinis. Neque enim obstat quidquam, opera

Vasquez in 1. p. tom. 2.

huiusmodi esse tempore posteriora ipsa beatitudine: nam & meritum Christi posterius fuit tempore, quam gratia antiquorum Patrum, & tamen gratia illa ipsis collata fuit ex meritis Christi futuris. Secundo angelorum nobis ministrant ex charitate, aliquid merentur, sicut Christus etiam, qui hac vita mortali comprehensor erat, aliquid merebatur ministerio quod in gratia hominum exhibebat: ergo aut angeli per tale ministerium merentur gloriam nouiter sibi conferendam, & ita nimium cresceret eorum beatitudo, quod non est concedendum: aut merentur gloriam sibi iam datam, quod haec opinio contendit. Tertio magna gloria, quam angeli habent, non nisi propter magna merita ipsis collata est, magna autem merita habere non poterunt in via tam breui temporis spatio clausa: ergo necessario recurrere debemus ad merita sequentia ipsam beatitudinem.

Ceterum obseruandum est imprimis, in horum doctorum opinione non esse necessario asserendum, fuisse angelos creatos in beatitudine, nam vt vidimus disputatione 226. cap. 1. Magister plane docuit, angelos omnes fuisse in pura natura creatos, & postea gratiam habuisse, sic autem aut dicere debent simul gratiam, & gloriam habuisse, aut si prius habuerunt gratiam sine gloria, & per gratiam gloriam meruerunt, consequenter coguntur dicere, merita praecedentia gloriam non fuisse sufficientia vt tantam gloriam promerentur, ac proinde meritis etiam sequentibus illam promeruisse, cumque nullus praeter Ludouicum Vives haecenus dixerit, angelos in beatitudine patriae fuisse creatos, vt disp. 225. cap. 3. & 4. notauimus, reliquum est, vt qui hanc sequuntur opinionem, vnum de duobus, quae diximus, affirmant. Quare si instantia, aut moras, quibus via angelorum completa est, ita diuidant, vt dicant communem vnum instans fuisse bonorum angelorum ante beatitudinem, debent etiam asserere, in eo instanti non meruisse aliquid beatitudinis, sed post beatitudinem adeptam, si vero dicant, aliquid meruisse beatitudinis antequam illam consequerentur, debent etiam asserere, duo instantia vt minimum fuisse viz angelorum, in quorum priori existerint in pura natura, in posteriori vero ex gratia aliquid meruerint beatitudinis, nam iuxta ea, quae inferius dicemus, non potest vnum instans assignari purae naturae & gratiae.

CAPVT III.

Præcedens opinio refutatur.

Hanc sententiam merito refellit S. Thomas in articulo 5. huius quaestionis, Bonauent. Scot. & alij inferius allegandi. Et primo quidem hac ratione Scoti in 2. d. 5. q. 1. §. in ista, & Ricardi art. 2. q. 2. impugari potest etiam si homo creatus non fuisset, cui Angelus ministraret: nihilominus angelus consequutus esset beatitudinem, quam modo habet: & tunc eam non habuisset per merita etiam futura, ergo & nunc illam non habet per talia merita. Quae quidem ratio confirmari potest alia simili: nam si homines creati essent, sed primus parens non peccasset, multo minus esset angelorum ministerium in defensione & custodia hominum, quam modo est, quia pauciores essent temptationes, ergo beatitudinem, quam nunc habent, non suae affectui propter merita futuri ministerij, quod

H h 3

Secundus.

5

Tertius.

Explicatur
magis mens
Magistri.
& aliorum.

6

S. Thom.
Bonauent.

Scotus.
Richard.

Primo argui-
tur contra
praecedentem
sententiam.

7